

"Felsefe, insanın kendini aptallaştırmasına izin vermemek için vardır."

Max Horkheimer

14 Şubat 1895'de Stuttgart'da Yahudi bir fabrikatörün oğlu olarak doğdu.

- 1911'de liseyi bıraktı ve ticaret öğrenimine başladı. 1919'da liseye yeniden başladı.
- 1919-22 arasında Münih, Freiburg/Breisgau ve Frankfurt/Main'da psikoloji ve felsefe öğrenimi gördü.
- 1922'de H. Cornelius'un yanında Frankfurt/Main'da *Teolojik Yargı Gücünün Antinomileri* üzerine doktora yaptı. Theodor W. Adorno'yla dostluğu başladı.
- 1923'te F. J. Weil ve F. Pollock'la birlikte *Sosyal Araştırma Enstitüsü*'nü kurdu.
- 1925'de *Kuramsal ve Pratik Felsefe Arasında Köprü Olarak Kant'ın Yargı Gücünün Eleştirisi* yazısıyla doçent oldu.
- 1930'da Frankfurt/Main Üniversitesi'ne toplum felsefesi alanında kadrolu profesör olarak atandı.
- Aynı yıl Frankfurt'ta *Sosyal Araştırma Enstitüsü*'nün müdürü oldu.
- 1932'de *Sosyal Araştırma Enstitüsü*'nün yayım organı olan "Sosyal Araştırma Dergisi"nin ilk sayısını çıkarır. Dergi, daha sonra New York'ta 1941'e kadar yayınlandı.
- 1933'te Hitler'in iktidarı ele geçirmesinden sonra enstitü kapatıldı. Horkheimer ilkin 1934'te İsviçre'ye, daha sonra da ABD'ye göç etti. Orada, New York'ta Columbia Üniversitesi'nde *Sosyal Araştırma Enstitüsü*'nü yeniden kurdu.
- 1943-44 yıllarında Amerikan Yahudi Komitesi'nin bilim dairesinin müdürü olarak antisemitizm üzerine kapsamlı bir araştırma projesini (*Studies in Prejudice*) idare etti.

1949'da Almanya'ya döner, Frankfurt'ta toplum felsefesi alanında kadrolu profesör oldu.

- 1950'de Frankfurt'ta *Sosyal Araştırma Enstitüsü*'nü yeniden açtı.
- 1951-53 arasında Frankfurt/Main Üniversitesi'nin rektörlüğünü yaptı, 1953'te Frankfurt şehrinin Goethe-Plaketi'yle onurlandırıldı.
- 1954-59 arasında Chicago Üniversitesi'nde misafir profesör olarak çalıştı.
- 1959'da emekli oldu.
- 1971'de *Hansestadt Hamburg Lessing Ödülü*'nü aldı.
- 7 Temmuz 1973'te Nürnberg'te öldü.

Eserlerinden Seçmeler

- Sozialphilosophische Studien. Aufsätze, Reden und Vorträge 1930-1972 (1972)
- Vernunft und Selbsterhaltung (1970)
- Zur Kritik der instrumentellen Vernunft (1967)
- Dialektik der Aufklärung (*gemeinsam mit T.W. Adorno*) (1947)
- Dämmerung. Notizen in Deutschland (*unter dem Pseudonym: Heinrich Regius*) (1934)
- Anfänge der bürgerlichen Geschichtsphilosophie (1930)
- Über Kants Kritik der Urteilskraft als Bindeglied zwischen theoretischer und praktischer Philosophie (*Habilitation*) (1925)

Etkisi

Horkheimer, felsefeye geçen yüzyılın başındaki Yeni-Kantçı iklim içinde başladı. Yine de ilgisi kısa zamanda toplum araştırmasına ve toplum kuramına kaydı. Ortak düşünceler paylaştığı arkadaşlarıyla birlikte **Sosyal Araştırma Enstitüsü**'nü kurdu. Marksist sol, güçlü Bolşevik baskısı altında, radikal ve devrimci akımlar arasında bölünmüştü ve genç Weimar Demokrasi'sine karşı konum almak zorundaydı. Horkheimer'in baş yapıtı

Araçsal Aklın Eleştirisi

dir ama en büyük etkiyi

Adorno

'yla birlikte kaleme aldığı

Aydınlanmanın Diyalektiği

kitabıyla yapmıştır. Kendini aptallaşmaya bırakmamak, kendini sürekli olarak kendi suçuyla düştüğü ergin olmama durumundan çıkartmak, Horkheimer'in eleştirel felsefesinin temel özelliği olmuştur ve

Sosyal Araştırma Enstitüsü

de işte bu nedenle bugün de ayaktaadır.